

Thực trạng sử dụng phương pháp Tổ chức hoạt động trải nghiệm lớp 1 ở các trường tiểu học khu vực 3 thành phố Thủ Đức, TP Hồ Chí Minh

Nguyễn Vĩ Ngọc Kiều

GV Trường Tiểu học Linh Đông, Tp. Thủ Đức, TP.HCM

Received: 26/7/2023; Accepted: 28/07/2023; Published: 31/7/2023

Abstract: Organizing experiential activities is important to help students apply their knowledge, skills, attitudes and experiences into practice in a creative way, contributing to improving the quality of education. well meet the requirements of reforming the current general education program.

Keywords: Experiential activities, primary school, quality and capacity of students

1. Đặt vấn đề

Chương trình giáo dục phổ thông (CTGDPT) 2018 nhằm phát triển phẩm chất và năng lực học sinh (HS) thông qua nội dung giáo dục (GD) với những kiến thức, kỹ năng (KN) cơ bản, thiết thực, hiện đại; hài hoà đức, trí, thể, mỹ; chú trọng thực hành, vận dụng kiến thức, KN đã học để giải quyết vấn đề trong học tập và đời sống; tích hợp cao ở các lớp học dưới, phân hoá dần ở các lớp học trên; thông qua các phương pháp (PP), hình thức tổ chức GD phát huy tính chủ động và tiềm năng của mỗi HS, các PP đánh giá phù hợp với mục tiêu GD và PP giáo dục để đạt được mục tiêu đó. Theo đó chương trình hoạt động trải nghiệm (HĐTN) trong CTGDPT 2018 được thiết kế và thực hiện một cách linh hoạt và phát huy tính chủ động của HS. Ở cấp Tiểu học, mục tiêu của HĐTN là “hình thành cho HS thói quen tích cực trong cuộc sống hằng ngày, chăm chỉ lao động; thực hiện trách nhiệm của người HS ở nhà, ở trường và địa phương; biết tự đánh giá và tự điều chỉnh bản thân; hình thành những hành vi giao tiếp, ứng xử có văn hoá; có ý thức hợp tác nhóm và hình thành được năng lực giải quyết vấn đề”.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Thực trạng sử dụng PP Tổ chức HĐTN lớp 1 ở các trường tiểu học khu vực 3, TP Thủ Đức

*Thực trạng nhận thức của CBQL, GV về mục tiêu của hoạt động trải nghiệm cho HS lớp 1 ở các trường tiểu học khu vực 3, TP Thủ Đức

Kết quả khảo sát cho thấy: ở mức “rất đồng ý” với điểm trung bình chung là 3,91, độ lệch chuẩn dao động 0,2 – 0,3, chứng tỏ không có nhiều sự phân tán giữa các ý kiến. Trong các mục tiêu nêu ra, mục tiêu được CBQL, GV nhận thức ở mức “rất đồng ý”, xếp thứ hạng cao nhất là “Hình thành cho HS thói quen tích cực trong cuộc sống hằng ngày” (ĐTB =

3,93) và “Hình thành những hành vi giao tiếp, ứng xử có văn hoá” (ĐTB = 3,93). Kế đến các mục tiêu đồng thứ hạng ba là “Biết tự đánh giá và điều chỉnh bản thân” và “Chăm chỉ lao động” (ĐTB = 3,92). Ở thứ hạng thấp là các mục tiêu “Có ý thức hợp tác nhóm và hình thành được năng lực giải quyết vấn đề” (ĐTB = 3,91, thứ hạng 5), mục tiêu “Thực hiện trách nhiệm của người học sinh ở nhà, ở trường và địa phương” với thứ hạng 6 (ĐTB: 3,90). Kết quả khảo sát thực trạng cho thấy đội ngũ CBQL và GV đã có nhận thức đúng đắn về mục tiêu của HĐTN cho HS lớp 1 ở các trường TH khu vực 3, TP. Thủ Đức.

*Thực trạng thực hiện nội dung HĐTN cho HS lớp 1 ở các trường tiểu học khu vực 3, TP Thủ Đức

CBQL và GV cho rằng việc thực hiện các nội dung HĐTN cho HS lớp 1 ở mức “Tốt” với điểm trung bình chung là 3,37, các ý kiến có sự tập trung cao. CBQL, GV đánh giá việc thực hiện nội dung ở mức “Tốt”, xếp thứ hạng cao là “HS lớp 1 được tham gia hoạt động tìm hiểu, khám phá bản thân” (ĐTB = 3,41; xếp thứ 1) và “HS lớp 1 được tham gia hoạt động rèn luyện bản thân” (ĐTB = 3,40; xếp thứ 2). Kế đến các nội dung được CBQL, GV lựa chọn thực hiện là “HS lớp 1 được tham gia hoạt động tìm hiểu và bảo vệ môi trường” (ĐTB = 3,39; xếp thứ 3), “HS lớp 1 được tham gia hoạt động chăm sóc gia đình” và “HS lớp 1 được tham gia hoạt động xây dựng nhà trường” (ĐTB = 3,38, xếp thứ 4). Nội dung thực hiện xếp hạng thấp nhất là “HS lớp 1 tham gia hoạt động tìm hiểu và bảo tồn cảnh quan thiên nhiên” với thứ hạng 6 (ĐTB = 3,36) và “HS lớp 1 được tham gia hoạt động xây dựng cộng đồng” với thứ hạng 7 (ĐTB = 3,30).

*Thực trạng về hình thức tổ chức HĐTN cho HS lớp 1 ở các trường tiểu học khu vực 3, TP Thủ Đức

CBQL và GB đều đánh giá về thực hiện hình

thức tổ chức HĐTN cho HS lớp 1 ở mức “Thường xuyên” với điểm trung bình chung là 3,16. Khi phân tích cụ thể từng nội dung cho thấy, CBQL, GV đánh giá việc thực hiện hình thức tổ chức HĐTN ở mức “rất thường xuyên” có thứ hạng cao nhất là “Hình thức trải nghiệm theo tiết học chủ đề hàng tuần trong lớp học” và “Hình thức trải nghiệm theo tiết sinh hoạt lớp hàng tuần” (ĐTB = 3,99). Xếp thứ hạng 3 là “Hình thức trải nghiệm theo tiết sinh hoạt dưới cờ toàn trường” cũng được đánh giá ở mức “rất thường xuyên” (ĐTB = 3,88). Các hình thức được đánh giá thực hiện ở mức “thường xuyên” lần lượt là “Hình thức trải nghiệm theo tiết sinh hoạt dưới cờ toàn khối” (ĐTB = 3,12), “Hình thức trải nghiệm theo chủ đề định kỳ ngoài trường” (ĐTB = 2,98), “Hình thức trải nghiệm toàn lớp” (ĐTB = 2,52). Các hình thức có mức độ thực hiện thấp, ở mức “ít thường xuyên” là “Hình thức trải nghiệm theo nhóm” với thứ hạng 7 (ĐTB: 2,43) và “Hình thức trải nghiệm cá nhân” với thứ hạng 8 (ĐTB: 2,41).

*Thực trạng kiểm tra, đánh giá kết quả HĐTN của HS lớp 1 ở các trường tiểu học khu vực 3, TP Thủ Đức

CBQL, GV đều đánh giá việc thực hiện KTĐG kết quả HĐTN cho HS lớp 1 ở mức “thường xuyên”, điểm trung bình chung là 3,21. Điều đó cho thấy hoạt động KTĐG kết quả HĐTN đã đạt hiệu quả nhất định. Trong đó, hình thức đánh giá được sử dụng nhiều nhất ở mức “rất thường xuyên” là “Kiểm tra, đánh giá kết quả HĐTN thường xuyên của HS” và “KTĐG kết quả HĐTN định kỳ của HS” (ĐTB là 3,79). Điều này cũng dễ hiểu, bởi vì thực tế hiện nay trong nhà trường, GV chủ nhiệm là lực lượng chủ yếu tổ chức HĐTN lớp 1 và chịu trách nhiệm chính trong đánh giá thường xuyên và định kỳ HĐTN. **Các hình thức đánh giá được sử dụng ở mức “thường xuyên” là “KTĐG kết quả HĐTN của HS qua sản phẩm của HS” xếp thứ 4 (ĐTB = 3,06), “KTĐG kết quả HĐTN của HS qua ý kiến các bên liên quan” thứ hạng 5 (ĐTB = 3,02). Kế đến là “KTĐG kết quả HĐTN của HS qua sản phẩm của HS” ở thứ hạng 6 (ĐTB = 2,96) và “KTĐG kết quả HĐTN của HS qua khảo sát, điều tra” xếp thứ hạng 7 (ĐTB = 2,93). Tuy nhiên CBQL, GV đánh giá không cao hình thức “KTĐG kết quả HĐTN của HS qua câu lạc bộ” xếp thứ hạng 8, ở mức “ít thường xuyên” (ĐTB = 2,45). Như vậy, việc triển khai KTĐG kết quả HĐTN được thực hiện “thường xuyên”, tuy nhiên khi phân tích từng tiêu chí cho thấy vẫn có những tiêu chí chỉ thực hiện ở mức “ít thường xuyên” cần khắc phục.**

*Thực trạng nhận thức về định hướng sử dụng

PP tổ chức HĐTN cho HS lớp 1 ở các trường tiểu học khu vực 3, TP Thủ Đức

CBQL, GV nhận thức về định hướng sử dụng PP tổ chức HĐTN cho HS lớp 1 ở trường TH khu vực 3, TP Thủ Đức ở mức “rất đồng ý”, điểm trung bình chung là 3,84. Xếp thứ hạng cao nhất ở nội dung “Phát huy tính tích cực, chủ động, sáng tạo của HS, làm cho mỗi HS đều sẵn sàng tham gia trải nghiệm tích cực” (ĐTB = 3,95). Định hướng “Tạo điều kiện cho HS trải nghiệm, sáng tạo thông qua các hoạt động tìm tòi, vận dụng kiến thức và kinh nghiệm đã có vào đời sống; hình thành, phát triển KN giải quyết vấn đề và ra quyết định dựa trên những tri thức và ý tưởng mới thu được từ trải nghiệm” được xếp thứ 2 (ĐTB = 3,92). Kế đến là các nội dung “Lựa chọn linh hoạt, sáng tạo các PP giáo dục phù hợp” (ĐTB = 3,78, xếp thứ 3). Ở thứ hạng thấp nhất là “Tạo cơ hội cho HS suy nghĩ, phân tích, khái quát hoá các những trải nghiệm để kiến tạo kiến thức, kinh nghiệm và KN mới” (ĐTB = 3,71, ĐLC = 0,617). CBQL và GV đã có nhận thức đúng đắn về định hướng sử dụng PP tổ chức HĐTN cho HS lớp 1.

*Thực trạng sử dụng PP tổ chức HĐTN cho HS lớp 1 ở các trường tiểu học khu vực 3, TP Thủ Đức

CBQL, GV đánh giá về thực trạng sử dụng PP tổ chức HĐTN cho HS lớp 1 ở các trường TH khu vực 3, TP Thủ Đức với điểm trung bình chung là 2,92 ở mức “thường xuyên”. Trong đó, các PP được sử dụng khá phổ biến gồm: PP tổ chức các trò chơi (ĐTB = 3,60); PP tổ chức hội thi/cuộc thi (ĐTB = 3,39) và PP tổ chức sân khấu tương tác” (ĐTB = 3,33). Các PP này được sử dụng ở mức “rất thường xuyên” trong việc tổ chức HĐTN cho HS lớp 1. Các PP này dễ dàng triển khai ngay trong không gian lớp học, vì vậy việc sử dụng rất thường xuyên các PP này trong tổ chức HĐTN lớp 1 là rất phù hợp. Riêng đối với “Sử dụng PP tổ chức dự án” (ĐTB = 2,45) và thứ hạng thấp nhất là “Sử dụng PP tổ chức hoạt động theo sở thích” (ĐTB = 2,36) được đánh giá ở mức “ít thường xuyên”.

*Thực trạng về lựa chọn, vận dụng các PP tổ chức HĐTN cho HS lớp 1 ở các trường tiểu học khu vực 3, TP Thủ Đức

Điểm trung bình chung của CBQL, GV đánh giá thực trạng về lựa chọn, vận dụng các PP tổ chức HĐTN cho HS lớp 1 ở các trường tiểu học khu vực 3, TP Thủ Đức là **3,40 ở mức “Tốt”**. Trong đó, nội dung được đánh giá tốt nhất là “Lựa chọn phương pháp phù hợp mục tiêu hoạt động” (ĐTB = 3,67). Tiếp đến các nội dung cũng được đánh giá ở mức “tốt” là “Lựa chọn PP phù hợp với nội dung hoạt

động” (ĐTB = 3,61) và “Lựa chọn PP tổ chức phù hợp kinh nghiệm sư phạm, năng lực của GV” (ĐTB = 3,44). Như vậy, để tổ chức HĐTN đáp ứng được mục tiêu, đòi hỏi GV không chỉ nắm vững nội dung chương trình HĐTN mà còn sử dụng hiệu quả các PP tổ chức HĐTN. Theo đánh giá của CBQL, GV thì các trường cơ bản đã đáp ứng đúng trọng tâm. Tuy nhiên CBQL, GV lại đánh giá nội dung “Lựa chọn PP tổ chức phù hợp với điều kiện tổ chức HĐTN” (ĐTB = 3,23) và “Lựa chọn PP tổ chức phù hợp hứng thú, nhu cầu, thói quen của HS” (ĐTB = 3,07) ở mức “khá”. GV cho biết do chưa quen thiết kế hoạt động phù hợp với nhu cầu của HS và cũng tùy vào điều kiện trang thiết bị nhà trường hiện có, hơn nữa điều chỉnh những thói quen chưa tốt của HS cũng là một trong những mục tiêu của HĐTN. Chính vì vậy, các trường lựa chọn PP này khá hạn chế.

2.2. Biện pháp sử dụng PP tổ chức HĐTN lớp 1 ở các trường tiểu học thuộc khu vực 3 TP Thủ Đức

* Thực hiện quy trình sử dụng PP tổ chức HĐTN lớp 1 ở các trường Tiểu học thuộc khu vực 3 TP Thủ Đức

Ở biện pháp này, xác lập và sử dụng quy trình sử dụng PP tổ chức HĐTN lớp 1 nhằm giúp GV lựa chọn được PP và hình thức tổ chức có hiệu quả cao nhất đối với việc thực hiện mục tiêu HĐTN, chú ý đến hứng thú, nhu cầu, thói quen của HS; kinh nghiệm sư phạm, năng lực của GV và phù hợp với điều kiện tổ chức HĐTN. Vì vậy, quy trình sử dụng PP tổ chức HĐTN lớp 1 theo chủ đề gồm 5 bước:

Bước 1: Xác định chủ đề và yêu cầu cần đạt của chủ đề HĐTN

Bước 2: Xây dựng nội dung chủ đề HĐTN

Bước 3: Lựa chọn các PP tổ chức HĐTN

Bước 4: Thiết kế chuỗi hoạt động và tiến trình hoạt động theo các PP tổ chức HĐTN

Bước 5: Đánh giá hiệu quả sử dụng các PP tổ chức HĐTN

* Phát triển năng lực sử dụng PP tổ chức HĐTN lớp 1 của GV

GV cần lập kế hoạch, lộ trình phát triển năng lực sử dụng PP tổ chức HĐTN cho GV lớp 1. Đây là nội dung quan trọng trong phát triển năng lực đội ngũ đáp ứng yêu cầu CT GDPT 2018, cụ thể các việc: Lập kế hoạch cá nhân bồi dưỡng năng lực sử dụng PP tổ chức HĐTN cho GV lớp 1. Tham dự chuyên đề tập huấn về sử dụng PP tổ chức HĐTN. Tích cực thực hiện quy trình sử dụng PP tổ chức HĐTN lớp 1 theo chủ đề phù hợp. Tăng cường tự kiểm tra, tự đánh giá trong việc sử dụng PP tổ chức HĐTN cho HS lớp Một.

* Huy động và sử dụng CSVC, thiết bị, kinh phí hỗ trợ sử dụng phương pháp tổ chức HĐTN cho HS

CSVC là một trong những yếu tố cơ bản tạo nên chất lượng của sử dụng PP tổ chức HĐTN cho HS lớp Một. Vì vậy, cần tận dụng tất cả những CSVC sẵn có của nhà trường, của lớp, đồng thời phải biết khai thác tiềm năng CSVC của xã hội để tổ chức hoạt động cho HS. Nhà trường cần có kế hoạch mua sắm, sử dụng, bảo quản TBDH, huy động ác nguồn lực xã hội đầu tư CSVC, trang thiết bị GD phục vụ cho HĐTN.

* Phối hợp các lực lượng GD trong sử dụng PP tổ chức HĐTN cho HS

Phối hợp các lực lượng GD nhằm tạo được sự đồng thuận, thống nhất giữa các lực lượng GD trong tổ chức các HĐTN cho HS. Phát huy sức mạnh tập thể, tăng cường thêm các điều kiện cần thiết để tổ chức các HĐTN thuận lợi và hiệu quả. Nhà trường thường xuyên phối hợp với chính quyền địa phương để nắm tình hình HS một cách toàn diện. Những thông tin trao đổi từ cán bộ địa phương thông qua GVCN giúp nhà trường có thêm kênh thông tin để đánh giá chính xác hơn về HS của mình, từ đó lựa chọn nội dung, PP giáo dục cho phù hợp.

3. Kết luận

Tổ chức HĐTN có ý nghĩa quan trọng giúp HS vận dụng những kiến thức, KN, thái độ và cả những kinh nghiệm của bản thân vào thực tiễn một cách sáng tạo, góp phần nâng cao chất lượng GD, đáp ứng tốt yêu cầu đổi mới CTGDPT hiện nay. Kết quả khảo sát, đánh giá thực trạng tổ chức HĐTN và sử dụng PP tổ chức HĐTN lớp 1 ở các trường TH khu vực 3, TP Thủ Đức cho thấy: CBQL, GV có nhận thức đúng đắn về mục tiêu cũng như định hướng về việc sử dụng PP tổ chức HĐTN lớp 1. Tuy nhiên, để sử dụng hiệu quả các PP tổ chức HĐTN cho HS lớp Một, GV các trường TH phải biết vận dụng đồng bộ các biện pháp một cách linh hoạt, sáng tạo, phù hợp với đối tượng HS và tình huống, điều kiện cụ thể của nhà trường.

Tài liệu tham khảo

1. Bộ Giáo dục và Đào tạo. (2018). Thông tư số 32/2018/TT-BGDĐT Ban hành Chương trình giáo dục phổ thông. Hà Nội

2. Đinh Thị Kim Thoa. (2017). Phương pháp tổ chức hoạt động trải nghiệm trong trường tiểu học, NXBGDVN. Hà Nội

3. Phó Đức Hoà (2019). Hướng dẫn tổ chức Hoạt động trải nghiệm lớp 1 theo Chương trình Giáo dục phổ thông mới. NXBĐHSP. Hà Nội